

molt bé. Ja t'ho deia: envia alguna postal i també algun segell. Passarem dies,
i dies, sense arribar al poble i si anessim no hi hauria de què, sap, meua mava?

Uns petonets, ben dolços del sempre teu bentu Pepes

(an)

Ermita à Fourtou, Gimouge 11 d'agost

Maria ben meua: Ja s'hoia que pugui escriure't sense presses ni manca de
temps! El diavole passat piques hores, després d'haver arribat aci, el teu Pe-
re va escriure't. El dimecres hi vaig tornar; ben piques ratlles i en llapis, per
falta de temps. En aquest sentit vull que m'enviïs les postals targes, car els dies
feiners, pots ben creure-ho no em queda un minut i a la vetlla quan fora agrada-
ble per a mi festejar-te, no puc per manca de llum. Ja et deia on deriuem. No estem
malament ja que ens han portat llits hi tot, però una apelma no dona la llum su-
ficient per a fer-te les ratlletes i cal aprofitar els pocs moments que queden mentre
hom espera el dinar o sopar. Avui ja s'hi veia altra cosa. Aquest mati hem treballat
un parell d'hores. Ara fa una estona que hom esmorça i aci ben tranquil·lament
podré dir-te tota, les coses que et vull dir.

Primerament caldrà que et digui que ja he rebut tres cartetes teves. La que envies
al Camp que ha vingut ben depressa retrasmesa; la que escrigues avui fa vuit dies
i la danera datada del dia 6. No tardes com pots veure i si que això t'alegrarà
no, Maria meua? Aniré per parts comentant les teves. M'alegra, no poc, que algú
ja tranquil·la. Jo no havia perdut mai la confiança com sap. M'extraña no poc la
carta de la Canal. Què li passa per tindre d'abandonar Lourdes? Et que li han
presentat el dilema de Espanya o Camp? Em costa creure-ho i més per ella. És natu-
ral i diferent pels centenars d'homes que treballaven a Tarbes, però a ella se'ns que nin-
gu li dirà res. Ignoro si hi ha quelcom de sortida per America. Tot el que se'ns que
s'hi deia al Camp. Espero, un dia d'aquest, rebre algunes cartes i podria ésser que me'n
diguessin quelcom. Aci no arriba notícia de cap mena. No hem llegit ni un diari i
no sabem res del que succeix ni si ha sortit alguna llei preveient ja per sempre la con-

dició dels estrangers aci França. És una llei que enc jo sostenia, tant si hi ha emigració com no. Ja et diré jo, que si llegiria, quelcom d'interès per nosaltres, a la premsa, me'n facis saber ja que no la podem llegir nosaltres, malgrat que farem el possible, per tal que ens arribi algun diari. Avui escriurà a la Canals i li diré que no desesperi encara i si té interès, en evacuar que esperi una temporada per veure com acaba això. M'alegra la nova de l'excursió i que passis bé el temps. Tinguis, neneta meua, confiança i veuràs com per nosaltres vindran els dies bons i de felicitat.

El cas de la Meradé. És greu, però jo no penso escriure-li. Fe-ho tu i no aconselli res. Segur que a hores d'ara té ja correspondència normal amb el seu home i que siguin ells els qui prenguin decisió. Recorda que ell en la seva carta et dirà que diguessis a ella que no és magués d'ací. No sé si té la viaig retornar. Dic mal, no me l'enviares i me'n fies còpia, però recorda perfectament això. Si retorna a casa que ho faci amb el consentiment del seu home. Si nosaltres, la podem ajudar ho farem i contents però res més, creu-me, neneta meua. Després segons anessin les coses ens en perediríem. Escriv-li i fes córrer les cartes, que t'envii ell. No et donava adreça? Si és així joestic segur que al veure's presoner es feu passar com francès, altrament no s'explica si trobi allà i temps que una carta el compromet.

No pateixis pel Jaume. Són dotze anys però serà una anyada com a màxim. Viuran indults petits i aviat podrà retornar a casa seva. I la Canals que diu que els de 30 anys estan lleues! Si, si que s'ho vagi creient! Em sap greu retorni allà ja que de moment ningú li trova un mes de presó, malgrat no hagi tingut molta responsabilitat.

I ara potser ja és hora que t'expliqui alguna cosa de la vida nova aci, tot el que he vist etc. etc. Anirà per parts ja que no vull deixar-me res al tinter. Prefereix al treball ja el sap. Fitem arbres i fem lloya, però les condicions de vida aci no són pas molt riallers. Aquesta setmana hem treballat de fort i ahir contàrem i apilàrem la fira

Com que aquesta està tirada de pen (a 10 francs el m³) no ens hem defensat pas gran cosa. Paga-rem justot el que hem menjat i ni diners per tabac quedaran. Segurament que en la que entrem farem més feina per la raó que anem guanyant força i hem demanat aires, millors, que les que tenim ara no valen gran cosa. Però amb tot, treballant 10 hores, i escaig jo ho he contat i costaria 10 francs al menjar i cinc francs not. Per a mi la cosa ja està bé, car jo sé que es tracta de resistir una mesada o dues, com a mà aïre, per veure solucions noves, però no tots pensem com jo. Alguns costaria de fer-los-hi veure i no m'estranyaria que s'incontrolassin alguns i en aquest cas estem fotuts tots. Venem. Jo jo he fet els meus pensaments. Perdonar d'on sortia ho farei si no queda més remei. Si puic m'arribaré a veure a su Cortafreda. Hem demanat pa- per i pensem que ens els donaran en dia d'aquests. Ara no en tenim cap. No t'extraïgi, això menys mala. Són les circumstàncies, especials nostres, com a mà d'obra que no té valor. En fi venem. Jo et tindrè al corrent de tot. Encara mengem a casa de l'avo però segun que un dia d'aquests ens farem la cuina novaltres, però no, té' que veure això amb l'altre. He-aviat perdrem jo que jo em tindrè que dedicar a la cuina i avui ajudo i no poquet. Faig anar el xurrac com si fos una guitarra. Estic amb vuit dies de febre fort com un rou- ro. Els primers dies en feien mal tots els ossos particularment a les junctures, de les espatlles amb el braç però avui que jo estau tot despegat em sento més lleuger que mai, pots ben creu- re'm. Això és tot. Venem que passa. Si se'ns vol creure a mi seguirem ací mirant mentes, tant de trobar millor solució de treball si és possible i veure que hi ha de la dita enigma- ció. La vida de camp no la vull per poc que pugui. Vint això tu mateixa arribaràs a conclusions fàcils. No podem despendre'ns dels diners. Segun que em faran falta cas que tingui de sortir d'aquí que sortirem com hi hem entrat; sense un xard.

No sapis. Maria meua, el consol que són per a mi les teves cartes. Consol gran quan comprobo el teu amor, per a mi el tresor més estimat. Les teves cartes respiren l'amor més,

pur. Creu-me que em volem tentacions, de llegir-los fort a tot hom, perquè veig que no estic pas sollet en aquest món de penes. Hi ha la meua mononela plena ella de sacrifici i amor. Però et crec que en dues que treballaria, nit i dia per tal que a mi no em manqui res. D'això si que n'estic segur i proves en tinc com proves voldria donarte i tornar a ésser el que vaig ésser per demostrar-te que treballaria les hores content per veure't o tu en veig d'un palau pleua de comoditat. Però no pot pas ésser de moment. No perds confiança i si estimo la meua salut no és per altra cosa que per això.

Maria meua. Fa tres anys i encara que el destí em feu conèixer i no heu pogut viure amb plenitud la vida. Allà vaix la preocupació de la guerra no em deixà viure com voldria. Hei pensat i treballat que tindreu prò la virtut de fer-me i me, comprensible i fort aquell amor nostre que reixé ple de tendresa i comprensió aquella tardor del 1936. Recordo perfectament tot, les coses. He perdut la meua memòria en moltes altres, però no de les nostres, ~~coses~~ que estan presents en tot hora a la meua pensa.

Trobaran acompanyat conegut la prova de redacció. Millor però que traduïssis alguna cosa de novel·la bona i sobretot ben clara i simple, amb bona lletra deixant espai per a mi. Pots seguir fent-ho. Els diums pugues dedicar-te una estora i ho faré content. Fes alguna petita redacció espontànea i que senti de tu en castellà. Que no tot sigui còpia. Per exemple un resum de l'excursió, qualsevol petita cosa referent a mi, d'una cosa de Jané, etc., etc. No diguis que tinguis l'home intel·ligent. A mi m'ha que mai em manca una repassada general a tots les coses que havia llegit. Són quatre anys de vida agitada i aquests mesos últims sense llegir altra cosa que el diari i gràcies. Si la solució de lector m'interessa és per això. Allí podria assistir a les classes i en uns mesos guanyaria i faria memòria de moltes coses que viuen en mi com un record a mi. Voldria, pas de seguir aquí per força, aquesta solució perquè és l'única que estic segur obriria camí a la nostra felicitat. En fi, paciència encara uns mesos i a no tardar n'estic segur retornaran per a nosaltres els dies felços i, junts, allavors viurem les hores més dolces de la nostra vida.

Una cosa. Quan escriguis inclou una o dues pedres d'encenedor. No en tenim i em costa trobar mistos. També envia'm alguna fulla d'aperitiu. Comprant de marca fíels que van